

Datum: 30 januari 2019

Documentnummer : 2019-004529, SG

Dossiernummer : K2724

Nummer 1 / 2019

Voordracht van het presidium aan provinciale staten van Groningen over de aanbevelingen van de provinciale rekenkamers in het rapport 'Energie in transitie'.

1. Samenvatting

De provinciale rekenkamers hebben in het rapport 'Energie in transitie' gezamenlijk een vergelijkend onderzoek verricht naar de inzet van de provincies in de energietransitie. De volgende vraag is daarbij centraal gesteld: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen in de ambities, rolopvatting, instrumentgebruik, inzet en resultaten tot nu toe van provincies op het gebied van de energietransitie in de periode 2016 tot 1 april 2018? Het onderzoek heeft geleid tot een aantal aanbevelingen voor zowel gedeputeerde staten als voor provinciale staten van alle provincies. Deze voordracht strekt ertoe de door provinciale staten van Groningen gesteunde aanbevelingen over te nemen en gedeputeerde staten opdracht te geven de aanbevelingen uit te voeren en op te nemen in een monitoringsysteem.

2. Doel en wettelijke grondslag

De Noordelijke Rekenkamer is per 1 januari 2005 ingesteld door de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân en doet jaarlijks onderzoek naar het gevoerde beleid waarbij de vraag naar doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid centraal staat. De grondslag voor de rekenkamer is geregeld in artikel 183 tot en met 186 in de Provinciewet.

Provinciale staten bespreken de onderzoeken en kunnen besluiten om de aanbevelingen van de Noordelijke Rekenkamer over te nemen en deze te borgen in een monitoringsysteem (statenbesluit 10 december 2014).

Het rapport 'Energie in transitie' bevat de resultaten van een gezamenlijk onderzoek door de provinciale rekenkamers, waaronder de Noordelijke Rekenkamer. In de aanbiedingsbrief van de Noordelijke Rekenkamer bij het rapport vermeldt de Noordelijke Rekenkamer expliciet dat zij de aanbevelingen onderschrijft. In deze voordracht en bijbehorend ontwerpbesluit worden de aanbevelingen van de provinciale rekenkamers beschouwd als waren het aanbevelingen van de Noordelijke Rekenkamer.

3. Procesbeschrijving en planning

De gezamenlijke rekenkamers hebben op vrijdag 14 december 2018 het rapport 'Energie in transitie' gepubliceerd. In het provinciehuis te Groningen is hiervoor een bijeenkomst georganiseerd voor statenleden uit Fryslân, Drenthe en Groningen.

Op woensdag 13 februari is de Noordelijke Rekenkamer aanwezig bij 'Praten met de Staten' om het rapport toe te lichten en vragen van statenleden te beantwoorden. Bespreking in de commissie Mobiliteit, economie en energie is voorzien op woensdag 27 februari 2019. In de vergadering kan de commissie met het college van gedachten wisselen over de uitvoerbaarheid van de aanbevelingen. De commissie bepaalt vervolgens of er aanleiding is om het rapport als besprekingsstuk te agenderen in provinciale staten. Dit is bijvoorbeeld aan de orde indien fracties een amendement willen indienen. Wanneer de commissie adviseert de aanbevelingen (ongewijzigd) over te nemen kan de voordracht als hamerstuk naar de statenvergadering van 13 maart 2019. Na vaststelling kunnen gedeputeerde staten de door provinciale staten overgenomen aanbevelingen opnemen in het monitoringsysteem.

In aanvulling op het gezamenlijk uitgebrachte onderzoek voert de Noordelijke Rekenkamer een afzonderlijk onderzoek uit naar de (verdeling van de) lusten en de lasten van de energietransitie in

de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. Dit onderzoek is op dit moment in uitvoering. De verwachting is dat het onderzoek in september 2019 zal worden gepubliceerd.

4. Begroting

Niet van toepassing

5. Inspraak/participatie

Niet van toepassing

6. Nadere toelichting

De centrale vraag van het gezamenlijke onderzoek luidt: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen in de ambities, rolopvatting, instrumentgebruik, inzet en resultaten tot nu toe van de provincies op het gebied van de energietransitie in de periode 2016 tot 1 april 2018?

Aanbevelingen van de provinciale rekenkamers

Op basis van de conclusies uit het onderzoek formuleren de provinciale rekenkamers 10 aanbevelingen, waarvan aanbeveling 1 en 10 specifiek zijn gericht aan provinciale staten.

1. Toekomstige energieprogramma's zullen nog meer een gezamenlijk programma met andere partijen worden dan nu het geval is. Dit heeft gevolgen voor de rol van PS. Aanbevelingen voor PS:
 - a. Geef invulling aan uw kaderstellende rol door ambities te formuleren voor zowel korte als lange termijn, met ruimte voor de inbreng van partners in het totstandkomingsproces van deze ambities
 - b. Geef ruimte aan partners in het netwerk voor de uitvoering; als gevolg van de dynamiek zijn niet alle opties/mogelijkheden op voorhand te voorspellen
 - c. Verzeker u, naast de verantwoordingsinformatie die u van GS ontvangt, via procesinformatie dat het proces goed verloopt
 - d. Pak uw rol als ambassadeur door betrokken te zijn in het gezamenlijke proces
2. Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.
3. Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO₂-reductie en/of betrek expert judgement bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma.
4. Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op:
 - a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om:
 - Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik)
 - Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik)
 - CO₂-reductie (in tonnen)
 - b. het gebruik van vergelijkbare eenheden en referentie jaren in de te formuleren ambities
 - c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar
 - d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op
5. Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie PS daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijkt.
6. Sluit met de indicator CO₂-uitstoot zoals opgenomen op waarstaatjeprovincie.nl (en de landelijke klimaatmonitor) aan op de in het BBV opgenomen indicatoren.
7. Stel via het IPO aan BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten:
 - a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990
 - b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik
8. Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls provincies geven aan de energietransitie.
9. Zet in op een gezamenlijke leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.
10. Verzoek GS om u over 1 jaar te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de aanbevelingen uit dit rapport.

7. Reactie van gedeputeerde staten

Gedeputeerde staten hebben gereageerd op de aanbevelingen die de provinciale rekenkamers hebben geformuleerd. Deze reactie is opgenomen als bijlage bij deze voordracht. Bij enkele aanbevelingen plaatsen gedeputeerde staten een kanttekening bij de haalbaarheid of toegevoegde waarde.

8. Voorstel

Wij stellen u voor het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen waarmee provinciale staten de aanbevelingen van de provinciale rekenkamers overnemen en gedeputeerde staten opdracht geven de aanbevelingen uit te voeren en op te nemen in het monitoringsysteem.

Groningen, 30 januari 2019

Het presidium van provinciale staten van Groningen:

F.J. Paas , voorzitter.

H. Engels-van Nijen , griffier.

Bijlagen bij de voordracht

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Onderzoeksrapport 'Energie in transitie: Een vergelijkend onderzoek naar de inzet van de provincies in de energietransitie'	Rapport van de provinciale rekenkamers
2	Aanbiedingsbrief van de Noordelijke Rekenkamer d.d. 8 november 2018, inclusief twee essays	Brief
3	Nota van bevindingen - Energietransitie provincie Groningen	Nota
4	Brief van gedeputeerde staten aan de Noordelijke Rekenkamer d.d. 4 december 2018 met een reactie op de aanbevelingen in het onderzoeksrapport 'Energie in transitie' en op de aanbiedingsbrief.	Brief

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van het presidium van 30 januari 2019, 2019-004529, SG;
Gelezen het rapport van de Noordelijke Rekenkamer 'Energie in transitie' van 14 december 2018;
Gelet op de artikelen 183 t/m 186 van de Provinciewet;
Gelet op het statenbesluit van 10 december 2014;
Gehoord de beraadslaging in de commissie Mobiliteit, economie en energie van 27 februari 2019.

Besluiten:

- I. De aanbevelingen uit het rapport van de provinciale rekenkamers 'Energie in transitie' over te nemen, te weten:
 1. Toekomstige energieprogramma's zullen nog meer een gezamenlijk programma met andere partijen worden dan nu het geval is. Dit heeft gevolgen voor de rol van PS.
Aanbevelingen voor PS:
 - a. Geef invulling aan uw kaderstellende rol door ambities te formuleren voor zowel korte als lange termijn, met ruimte voor de inbreng van partners in het totstandkomingsproces van deze ambities;
 - b. Geef ruimte aan partners in het netwerk voor de uitvoering; als gevolg van de dynamiek zijn niet alle opties/mogelijkheden op voorhand te voorspellen;
 - c. Verzeker u, naast de verantwoordingsinformatie die u van GS ontvangt, via procesinformatie dat het proces goed verloopt;
 - d. Pak uw rol als ambassadeur door betrokken te zijn in het gezamenlijke proces.
 2. Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.
 3. Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO₂-reductie en/of betrek expert judgement bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma.
 4. Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op:
 - a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om:
 - Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik);
 - Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik);
 - CO₂-reductie (in tonnen).
 - b. het gebruik van vergelijkbare eenheden en referentie jaren in de te formuleren ambities;
 - c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar;
 - d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op.
 5. Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie PS daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijkt.
 6. Sluit met de indicator CO₂-uitstoot zoals opgenomen op waarstaatjeprovincie.nl (en de landelijke klimaatmonitor) aan op de in het BBV opgenomen indicatoren.
 7. Stel via het IPO aan BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten:
 - a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990;
 - b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik.
 8. Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls provincies geven aan de energietransitie.

9. Zet in op een gezamenlijke leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.
 10. Verzoek GS om u over 1 jaar te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de aanbevelingen uit dit rapport.
- II. Gedeputeerde Staten op te dragen de aanbevelingen zoals aangegeven onder besluit I uit te voeren en deze op te nemen in het monitoringsysteem.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter

, griffier